

Izhaja vsak četrtek zjutraj in stane poštino celo leto 24 l. leta 12 Din. leta 12 l. Posamezna številka

SLOVENSKA STRAŽA

GLASILO OBMEJNIH SLOVENCEV

.....
Inserati: Ena šeststolpna pettivrsta (prostor 3 mm visok in 42 mm širok) 75 p. Pri večkratni objavi primeren popust. Posamezna številka 75 p

2. šte. V. 1810.

Gornja Radgona, dne 12. januarja 1923.

V boj za avtonomijo Slovenije!

(Glosa k proglasu Jugoslov. kluba.)

Ko je vlada razpustila parlament in se je zgodilo ono, kar smo tolikokrat zahtevali, da so se namreč razpisale volitve, tedaj so posamezne stranke in strančice čutile potrebo, da izdajo svoj manifest in obnovijo pred volilci svoj program. Celokupno časopisje SLS je venomer zahtevalo razpis volitev, avtonomijo in revizijo ustave. Na tej eminentno ljudski zahtevi je vstrajalo do danes. Časopisje je organ, orožje stranke in ravno od volitev v Ustavodajno skupščino do danes je marsikatera stranka s slepilnim programom ostala nezvesta lepodonečim obljubam. Tako napr. slovita oz. bolje proslula Samostojna kmetijska stranka, zbirališče predvojne štajercijanske nemškutarije. Ta čudovtor politična stranke je po svoji podlosti in prefriganosti kakor tudi po demagogiji edini pojav — v svetovni politiki. Vodilni moške, ki so prevzeli nase veliko odgovornost za strankin razvoj so za časa volitev v Ustavotvorno Skupščino operirali z avtonomijo, celo slepomišili z republiko, z odpravo davkov, z antimilitarizmom in sličnimi vabami. Ni dosti pomagalo. A nekaj vendar. Dobilo se je precej kalinov („Gimpel“), ki so šli na samostojni lim in so potem — seveda prepozno uvideli, da so postali navdušeni republikanci, avtonomisti, antimilitaristi i. t. d. po volitvah takoj neznosni petolizci, podrepniki srbskih hegemonistov, hujši centralisti od Pašiča, večji in navdušenejši militaristi od ministra vojnega. Dokazali so tudi, da so veliki prijatelji nemških volov in svinj, v čem se je menda edino naznačil čisti „kmetijski“ značaj te pogubonosne in za državo nevarne klike.

Ne tako Slovenska ljudska stranka, ki je ostala zvesta svojemu programu, stranka, ki ni zlorabila zaupanja, katero ji je izreklo slovensko ljudstvo, stranka, ki je vedno in povsod se zavzemala za pravice ljudstva. — V imenu stranke je sedaj pred volitvami tudi Jugoslovanski klub poslancev izdal lep manifest na slovensko in hrvaško ljudstvo. V naslednjem se bomo v več sestavkih bavili s tem proglasom in sicer podrobno, tako, da podamo cenj. čitateljem razlago istega.

I.

Avtonomističen program je zmagovit. Boj za avtonomijo je hud in ne brez žrtev. Glasno je dvignilo ljudstvo svoj protest proti centralističnemu sistemu, ki nosi kot glavni znak: nasilnost in krivico. Sodobno so nastopale razne stranke s podobnimi a dostikrat neizvedljivimi programi. Avtonomistično stremljenje je idealno stremljenje in eminentno nacionalnega pomena. Nasprotniki, ki so se zaletavali v naše poslance, so naleteli na trdno skalo, na odpor brez primere. Odnehali so, ker je bolje tako. Edino s popolno avtonomijo vseh treh plemen bomo dosegli popolno konsolidacijo (ureditev) naših razdrapanih notranjih razmer.

Naš boj je bil stvaren in dosleden. Demagogija ni naše orožje, ona tudi ni dostojno orožje za stranko s takšnim programom, kakor ga nosi Slovenska Ljudska Stranka. Sredi demagoških strank in onih, ki so vrgle blaginjo ljudstva kot deveto brigo — stran — je stala SLS kot neustrašen borilec za avtonomijo Slovenije. — No in uspeh? Močna struja pristavev velikega radikala in uglednega sina srbskega naroda Stojana Protiča se je začela zanimati za naš pravični boj in še več: Najodličnejši in najvplivnejši moške te struje so prišli do trdnega prepričanja, da edino sporazum med Hrvati in Slovenci zamore okrepiti našo državo na znotraj in na zunaj. Naša stranka dela z vso žilavostjo na to, da se okrepi jugoslovanski življenj v notranjosti države potom trdnih in dobrih sporazumov.

II.

Vstrajnost Jugoslovanskega kluba je pri tem kolosalnem boju vredna vsega občudovanja. Vstrajni borilci niso popustili niti za eno črko od svojega programa, s katerim so nastopili pri zadnjih volitvah, medtem ko so uvodoma omenjeni „Kmetijaci“ požrli volilcem dano besedo. Jugoslovanski klub je dobival nešteto ponudb, da vstopi v vlado; obetale so se sijajne koncesije i. t. d. Ko vse ni nič pomagalo, so bili poslanci SLS proglašeni za državni nevarni, izdajalski element in časopisje SLS se je z vso strogostjo srednjeveške cenzure preganjalo. Vse to je SLS mirno prestala ter se vstrajno in dosledno držala programa in obljub, danih volilcem pred volitvami. Ta žilava vstrajnost ima svoje dobre posledice. Najlepša je ta, da stoje poslanci SLS pred svojimi volilci s čistim računom, medtem, ko imajo napr. samostojni in koruptni demokrati skrajno slabo stališče. Oprati morajo zamorca pred javnostjo, ker pa bo težko mogoče. Druga posledica pa je, da so deli demokratskih desidentov začeli uvidevati, kako kvarna je politika centralizma in dasi niso se odločili pristopiti k avtonomističnemu bloku, vendar prevladuje pri njih mnenje, kako potrebno je, da se Slovenci in Hrvatje sporazumejo na enak deloven program, kajti šele potem bo mogoče misliti na sporazum s srbsko politiko, kjer prevladuje načelo hegemonije enega plemena in šovinističnega srbstva. — V zgodovini slovenskega naroda si je Jugoslovanski klub stekel nevenljivih zaslug in ko bo dobojevan boj za avtonomijo, tedaj bodo počasi prišli tudi drugi, razni „kmetijaci“ — agromerkurski ženiji, volovski aferashi, specijalisti za dviganje valute kakor verižniki in razni drugi brezposelni potepuhi, pa bodo hoteli imeti svoj delež na uspehu. — Ljudstvo bodi na oprezu pred njimi!

(Dalje prihodnjič.)

Dolžnosti davkoplačevalcev

v I. četrtletju 1923.

(Od posebnega poročevalca.)

I. Vložitev napovedi.

Za dohodnino. — Rok za vložitev poteče koncem januarja 1923. Do tega roka mora vsak,

kdor že plačuje dohodnino, vložiti napoved iz lastnega nagiba, da se ogne zamudnim posledicam § 205, zakona o osebnih davkih. Davčna oblastva niso več dolžna opozarjati davkoplačevalcev s posebnimi pozivi na njihovo dolžnost, ampak so upravičena vsem, ki ne vložijo napovedi v določenem roku, odmeriti dohodnino po uradnih pripomočkih. Posebne pozive dobe le oni, katerim namerava davčno oblastvo za I. 1923 prvič predpisati dohodnino. — Tiskovine za napoved osebne dohodnine se dobijo pri davčnih oblastvih in davčnih uradih. Komur je nemogoče vložiti napoved v določenem roku, naj s primerno utemeljitvijo pravočasno prosi za podaljšanje roka.

II. Naznanila o izplačanih službenih prejemkih.

Vsakdo, kdor izplačuje službene prejemke, stalne ali premenljive v višini, ki utemeljuje za dohodnino davčno dolžnost, je zavezan do konca januarja 1923 naznaniti te prejemke davčnemu oblastvu na posebni tiskovini.

III. Prizivni roki.

Vsled odprave davčnih plačilnih nalogov so predpisi odmerjenih davkov javno razgrnjeni pri davčnih oblastvih, davčnih uradih in županstvih. Razgrnitev se javno razglasi na krajevno običajen način.

Predpisi so razgrnjeni 15 dni. Prizivni rok se pričena s 16 dnem po razgrnitvi in traja 15 dni. Prekoračenje prizivnega roka se izpregleda le, če je bil kdo po kakem naravnem dogodku zadržan vložiti pravočasno priziv ali če on ali njegov pooblaščenec brez lastne krivde ni zvedel za razgrnitev predpisanega izkaza. — Pred potekom prizivnega roka vložene prošnje za podaljšanje roka ali za prijavo odmerne podstave prekinejo z dnem vložitve prizivni rok, ki počne zopet teči šele z vročitvijo rešitva. Za utemeljitev dohodninskega priziva je davčni zavezanec tudi upravičen prositi, da se mu dovolj vpogledati in prepisati akte o njihovi davčni priredbi. Prizivni rok se tudi v tem primeru prekine, kakor pri prošnjah za prijavo odmerne podstave.

Davčna oblastva imajo nalog, da uredijo razgrnitev predpisanih izkazov na ta način, da se bo vsila ob naprej določenih rokih, in sicer prvih 15 dni vsakega koledarskega četrtletja za vse davke, odmerjene v preteklem koledarskem letu. — O davkih, ki so jih davčna oblastva odmerila v IV. četrtletju 1922, bodo v smislu gornjega naloga razgrnjeni predpisni izkazih prvih 15 dni meseca januarja 1923, v kolikor niso davčni zavezanci na razgrnitev izven tega roka posebej opozorjeni.

IV. Davek na poslovni promet.

Davkoplačevalci, katerih promet ni v minuleni letu presegel zakonito določene meje 360 tisoč dinarjev, niti ni bil manjši od 15.000 Din, so zavezani na spošni poziv in v določenem roku vložiti prijavo o prometu, opravljenem v minuletem letu. Roka za vložitev finančno oblastvo še ni objavilo, bo da predvidoma objavljen v I. četrtletju 1923. Ako se za te prijave uporabi stara tiskovina, jo je dopolniti za promet, opravljen z državo, od katerega se plačuje davek že ob izplačilu pri državni blagajni, z besedilom vzorca, objavljenega v gornjem razglasu finančne delegacije.

Kdor ne predloži pravočasno prijave, izgubi pravico pritožbe in mu davčni odbor oceni letni promet po lastni vednosti in podatkih.

V. Dospelost direktnih davkov.

Dne 1. februarja 1923 dospejo v plačilo direktni davki za I. četrtletje 1923. Davčni uradi so upravičeni jih po 14. februarju 1923 prisilno iztirjati in zaračunati poleg 6% zamudnih obresti še za opomin 4% tirjanega zaostanka.

VI. Vojaška taksa.

Vsi vojaškotaksni obvezanci se morajo tekom januarja 1923 zglasiti pri tisti občini, v kateri imajo dne 1. januarja 1923 svoje bivališče. — Vojaškotaksno obveznost traja do dovršenega 45. leta.

Tedenske novice

Samostojna politična morala. Vsem tistim, ki se čudijo, da naročnina Kmetijskega lista ni visoka in da je SKS tako radodarna z nagradami v denarju; da je nadalje znani rogovilež gospod Urek takorekoč onemel v javnosti radi korita, katero mu je zasedel „tovariš“ Pucelj i. t. d. zadostuj notica iz zadnje številke „Domoljuba“:

Kupljeni samostojneži. Ob prejšnjih volitvah so samostojneži pred Bogom in ljudmi dokazovali in zatrjevali, da nimajo z liberalno stranko nobene zveze, da hočejo kmete samostojno organizirati in jih tako odtrgati vplivu mestne gospode. Ko jim je Domoljub dokazoval, da so v najtesnejši zvezi z liberalci, tedaj so kričali po vseh shodih in oštarijah, da je Domoljub najnesramnejši lažnivec. Te dni pa se je vršila pred ljubljanskim sodiščem sodna obravnava dr. Žerjav proti Kraigher. In pri tej obravnavi se je pod prisego dokazalo, da so bili samostojni voditelji naravnost najeti in kupljeni od dr. Žerjava zato, da pomagajo liberalcem centralistom na konja. Urednik Kmetijskega lista Aleksander Železnikar je namreč pod prisego izjavil, da so dobili voditelji samostojnežev pred volitvami od dr. Žerjava 400.000 kron (takrat je bilo to znatno denarce). Tako vidimo, da so bili samostojneži že od vsega začetka na prodaj, kdor več ponudi. Zato se ne čudimo, da se potem tudi v Belgradu niso strašili prodati slovenskega kmeta nenasitnemu belgrajskemu centralizmu. Kmetje, kadar pridejo za to volitve lovit vaše glasove zato, da bi vas potem zopet prodajali, veste, kaj vam je storiti.

Na vsakem shodu, kjer padajo medklci o volovski aferi, svinjskih kupčijah i. t. d. kričijo, da bodo tožili in tožili. Gornji citat pa je tožba in obsodbo bo slovensko ljudstvo izreklo dne 18. marca, na dan volitev v državni zbor!

Inteligenca — pa taka. Obnašanja, kakoršnega so pokazali naši gornjeradgonski g. demokrati na zadnjem protestnem shodu, še ni videl nikdo izmed nas in zgražali so se nad njim celo najzadnji konjski hlapci. Res lepe vzglede so dali naši gospodje, od sodnika preko nadučitelja doli do raznih sodnih, davčnih in drugih državnih uradnikov. Kako naj spoštuje ljudstvo še naprej take ljudi, kako naj vidi v njih zastopnike pravice, nepristranske sodnike in uradnike, dobre vzgojitelje otrok? Kedo naj še zaupa na nepristranost sodnika, kateri se tako eksponira s svojim političnim prepričanjem in pred javnostjo kaže svojo sovražstvo in nestrpnost do ljudi drugega političnega naziranja. Niti jih ni sram, v takem slučaju se družiti s človekom, kateremu je naš list naštel že marsikatero greho pa še niti poskusil ni, jih ovreči. — Preskrbljeno je, da bodo tem gospodom predpostavljene oblasti o njih ponašanju primerno poučene in če bo katerega zadela morebiti kaka neprijetnost, naj se ne huduje na nas, naj mu bo dobra šola, drugim da svarilen vzgled.

Čudna usoda Murske Straže. Nekdo (saj sam dobro ve, kdo) je čutil potrebo, da da duška svojemu že od nekdanj čistemu nacionalnemu prepričanju s tem, da odpove „Mursko Stražo“, češ da ne piše v duhu nevemožekakšnem. Kljub (ne vsled te) tej odpovedi pa je M. Str. dobila kar 9 novih naročnikov isti dan

oz. isti večer, ko je dospela karta užaljenega gospoda, kateremu pa svetujemo, naj si vsako številko vsaj kupi, stane 75 para — kajti v eni naslednjih številki bo našel v listu svojo fotografijo. Pa brez zamere. Tudi tega ni preje bilo, a sedaj je. Po čigavi zaslugi? Po naši gotovosti!

„Murska Straža“ je najnesramnejši list cele države — se glasi sokolsko krepka sodba o našem listu, ki je padel v nemilost v deviškocistihi očeh naše frakarije. Mi pritrjujemo tej izjavi, povdarjajoč, da ima ogorčeni gospodek prav in sicer zakaj: Takih nesramnosti že M. Str. dolgo ni bilo treba pisati od časa, ko so našli potrebo, preiskati naše (t. j. klerikalne) nočne omarice in posodice, če bi kje tičala kaka bomba — do današnjih časov, ko ste zagrešili nesramen atentat na občinsko torej tudi klerikalno (če hočete) premoženje. Ker M. Str. te zadnje nesramnosti opisuje, je nesramna, kajti čudno bi bilo, če bi človek čistil gnojišče in bi pri tem svojem delu duhtel po — parfumu! Kadar pa boste gospodje poštene in ne nesramni, takrat bomo pisali o poštenjakih in dostojnih ljudeh. Zelo drago nam bo, ako se boste potrudili, ustvariti prilike, da ne bo M. Str. več prisiljena biti najnesramnejši list cele države.

„Sokolski dom“ v Gornji Radgoni. Vsem onim, ki se zanimajo za ta „Sokolski dom“ in za vzorno občinsko Gospodarstvo naznanjamo, da se sokolski dom ne bo nikdar stavil z občinskim denarjem ali opeko. Ako hočejo sokoli svoj „dom“ bodo ga morali pač sami iz lastnih sredstev graditi ali pa iti še nadalje „fehtat“. — Toda kam, pri naših ljudeh nič neč ne dobe, kar smo jih tako lepo razkrinkali, Nemci, do katerih so se obrnili z nemškimi prošnjami in s podpisji „Gerichtsvorstand“, „Steuerverwalter“, „Oberlehrer“ „und so weiter“ jim seveda tudi bodo nič dali. Njihov lep nastop na protestnem shodu, na katerem so se obnašali kot najbolj divji prostaki, pljuvali kakor bestije, kričali in zmerjali, lomili stole itd. in sicer vse to po veliki večini drž. uradniki, učiteljstvo, njim tudi nič ne koristi. Sklep občine bo v kljub temu razveljavljen.

Izžrebanje. Interesenti se opozarjajo na razglas delegacije ministrstva financ v Ljubljani št. 150/1 A IV v „Uradnem listu“ o izžrebanju 4% prioritetnega posojila lokalne železnice Ljubljana—Kamnik.

Drž. vinarsko nadzorništvo v Mariboru nas naproša opozoriti naročnike na vinske trte iz drž. trtnih nasadov, da bodo vsled velikega števila naročnikov, ki se morajo upoštevati, dobili dodeljene le znatno znižana števila naročenih trt, in sicer posamezni po največ 500 komadov cepljenk, 400 kom. korenjakov in 900 kom. ključev. Priporoča se jim, da si primanjkljaj drugod priskrbe!

Na Poljskem, kjer so fašisti umorili prvega predsednika republike, Narutoviča, so takoj izvolili drugega in sicer zopet iz srede ljudskih strank in sicer bivšega notranjega ministra Woiciehowskega. Poljska vlada je vajeta zelo nategnila in ne pusti fašistom priti do veljave.

Izvozna carina na svinje. Novi ministrski svet je dne 22. t. m. na svoji seji rešil vprašanje izvoznih carin na svinje. Izvoz svinj izpod 70 kg je prepovedan. Za svinje preko 70 kg znaša izvozna carina 200 Din za komad, za zaklane svinje se plača 400 Din od 100 kg, za soljeno meso in mesne izdelke 150 Din od 100 kg, za slanino in mast 600 Din od 100 kg. Industrijske klavnice morejo dobiti 50 do 60 odstotkov popusta.

Nov mesečnik „Jadranska Straža“. Kakor že javljeno, začel je izhajati v Splitu mesečnik „Jadranska Straža“, ki je službeno ilustrirano glasilo društva „Jadranska Straža“, koje namen je propagirati interese našega Jadrana ter zbirati sredstva za ojačenje naše vojne mornarice. List obsega 32 strani z zelo bogato vsebino in s 26 ilustracijami. Naročnina za celo leto stane 80 din., za pol leta 40 din. in za četrt leta 20 din. Posamezne številke stanejo 8 din. Naročila sprejema Matična knjigarna v Ljubljani, Kongresni trg št. 9 (poslojpe Filharmonične družbe), kjer je list tudi na ogled in kjer se prodajajo posamezne številke à 8 din. Kdor želi list na ogled naj se zgleda po dopisnici na Matično knjigarno. Vabimo lastnik gostiln in kavarn pa tudi vsa naša večja društva, da ta list naroče.

Slovenske gospodinje opozarjamo, da je izšel Gospodinjski koledar, kakor ga je uredila naša pesnica Utva in ki se je vsled svoje praktične uredbe lansko leto zelo priljubil ter popolnoma uveljavil. Dobi se v vseh knjigarnah a 10 Din, člani ga pa dobe v pisarni Jugoslovenske Matice. Pred škofijo 21 za 8 Din.

Dopisi.

Gornja Radgona. Ljudska pisarna. Krajevna organizacija SLS v Gornji Radgoni je s 1. januarjem t. l. ustanovila ljudsko pisarno. Ta pisarna ima namen, dajati ljudstvu v vseh zadevah in dnevni vprašanjih pouk in pomoč — vse in vsakomur brezplačno. Pouk in pomoč se daje posebno v davčnih, pristojbinskih, vojaških, zavarovalnih, stanovanjskih, pravnih in sploh vseh zadevah ter se sestavljajo tudi tozadavne vloge. Pisarna se nahaja v hiši Posojilnice v Gornji Radgoni in posluje vsako nedeljo od 8. do 10. ure. — Kdor želi kak pouk ali ima kako drugo potrebo, naj pride, vse bo se mu naredilo najboljšo in brezplačno.

Gornja Radgona. Orjunci in fašiste nam obetajo, zmerjajoč nas z boljševiki i. t. d. Tem gospodom povemo, da so orjunci sicer od sedanje vlade razpuščeni in četudi bi ne bili, svobodno jim. Dočakali jih bomo tako, da ne bo zadnji del njih naziva (orjunci) prikrajšan na svojem naslovu. Naše ljudstvo bo dovolj pametno in energično ter se bo vedelo proti sili zavarovati s protisilo. Eno je gotovo, da se tisti orjunci, ki bi prišli v Gornjo Radgono hladiti svojo vročo kri — ne bi nikdar zopet vrnili k poskusom nasilstva. — **Baraka ob mostu,** ki je voščila za razmetanje milijonov za privatne zabavne svrhe vnetim občinskim očetom srečno in veselo Novo leto ni le državni, ampak tudi občinski škandal. Razumljivo je povsem, da je omenjena čestitka pogrela vse prizadete, med katerimi so tudi taki, ki so se sami nedavno zgražali nad ubogo državno barako-stražnico naše slavno kraljevine SHS. — **Nenadne volitve** v drž. zbor so spravile naše demokrate s tira, tako, da ne vedo, kako naj rešijo svoje grešne kosti s pogorišča politične polomije. Ljudstvu se odpirajo oči: Sprevideva limanice samostojne in demokratske politike, katero bo v enotni fronti obsodilo dne 18. marca 1923. leta.

Gornja Radgona. Preč. g. Ivan Pavec administrator admontskih posestev, je poklonil tukajšni osnovni šoli krasnega nagačenega jabečca, katerega je svoječasno sam ustrelil, ter s tem pomnožil tukajšno še zelo skromno zbirko

Arbogast Reiterer. O. T.—r.

Skrivnostni glasovi iz drugega sveta.

(Dalje.)

Podobno poročajo o proštu Eberleju v Bocenu. Tudi njega so bojda često ponoči tako dolgo prosile duše za pomoč, dokler ni vzel klobuka in palice ter med molitvijo romal k Sv. Magdaleni na gorskem pobočju. Nekaterikrat so čuli njegov razgovor z duhovi.

Zgledov, ko so duhovna bitja resnično prosila za dobra dela, miloščino in daritev sv. maše, je v katoliških krajih nenavadno mnogo. Razen tega imamo mnogo prikazni strahov, ki so po molitvi in daritvi sv. maše takoj prenehale.

Župnika N. v mestecu N. je stala maša duha življenje. Njegov cerkovnik je videl nekoč ponoči v cerkvi luč. Ker je sumnil, da so vlomilci daritvenih pušic, vtihotapil se je tiho v cerkev. Toda zastala mu je kri od začudenja in strahu, kajti ob oltarju je stal duhovnik pripravljen, da mašuje, ki je bil šele pred štiri-najstimi dnevi umrl. Poklicali so duhovnika, ki

pa ni upal stopiti k prikazni. Šele župnik, ki je živel z rajnim v precej ostrem nesporazumu, je stopil pogumno bliže. Na vprašanje dobi migljaj, da naj streže pri maši. S skrajnim naporom živcev in v največji razburjenosti je stregel župnik. Na koncu reče duh prijazno: „Zahvalim se Vam lepo!“ in v tem trenutku izgine cela prikazen, luči ugasnejo, cerkev je v temi. Tipaje tava župnik v zakristijo, leze doma v postelj, ki jo šele čez nekaj tednov zopet zapusti kot — mrlič. (Cacsaynet, str. 222.)

Perty (str. 520) pripoveduje v slučaju, ki v njem duh doseže dvojno smrtno obsodbo. „Blizu Chestera je stanoval nek Walker, ki je imel pri sebi za gospodinjo mlado sorodnico Marijo Walker. Ker je postala po njem noseča, se je je hotel iznebiti. Odposlal jo je nek večer z ogljarjem (rudarjem) Markom Sharpom in o njej ni bilo več glasu.

Kaki dve milji od Walkerjevega stanovanja leži mlin, čigar posestnik Jakob Grasam je bil čisto sam v njem še pozno ponoči zaposlen. Ko gre doli po stopnicah, stoji pred njim ženska oseba, ki ji visijo lasje okoli krvave glave. Prestraši se, vendar pa vpraša, kdo da je in kaj ji manjka. Ona odgovori: „Jaz sem duh tiste osebe, ki se je vzdrževala pri Wal-

kerju... Brez pomisleka sem odšla v spremstvu nekega Marka Sharpa. Ta me je peljal v močvirje in me udaril s sekuro po glavi ter vrgel potem moje truplo v bližnji rov.“ Duh je zahteval, da naj stvar razkrije, sicer ga bo strašil. Mlinar gre preplašen v stanovanje, vendar pa ima pomisleke, kaj razodeti. Trudi se le, da ima ponoči družčino. Malo pozneje ga sreča prikazen očitno na poti, tokrat z jeznim obrazom in s pretinjo, da ga bo stalno zasledovala, dokler zločina ne javi. Ne glede na to je molčal do Tomaževega pred božičem, ko se mu duh po solncnem zahodu v vrtu zopet prikaže. Po prav resnih pretinjah je dobil obljubo, da mlinar prihodnji dan zločin naznani, kar se je tokrat tudi zgodilo. Sodišče je našlo v rovu truplo, sekuro, čevlje in nogavice morilca, ki jih je ta po izjavi duha tukaj skrnil, ker jih ni mogel takoj očistiti krvi. Walker in Sharp sta bila obsojena, čeravno nista pristala“.

Tako čisto drugače izgledajo te cvetke „večnice“. Kakor jesenske rože na božji njivi resno pripogibajo v ponižni pohlevnosti glave pred večnostjo.

(Dalje prihodnjič.)

učil. Dalje je darovala ga. Marija Zangl v prid ubogim učencem tukajšne šole znesek din 125, s čimer je najlepše proslavila spomin blagopokojnega svojega gospoda soproga. V isti namen so še darovali g. Janez Lancič din. 50, neimenovan član veselega omizja pri Zanglu din 22 in g. Milko Tomšič din 10. Vsem darovalcem izreka šolsko vodstvo tem potom najlepšo zahvalo!

Ljutomer. Podporno društvo Nar. šole je prejelo kot odkupnino novoletnih voščil naših zavednih prijateljev ubožne šolske mladine 714 din 50 p, za kateri znesek se odbor najiskrenejše zahvaljuje. Bog plačaj!

Kdaj bodo zvišane uradniške plače? Potrežljivost prebije železna vrata — smo čitali včeraj v šoli! — Zakaj bi bili torej uradniki in učitelji tako nestrpni, če nam takoj ne uredijo plač, razmeram in času potrebno? Dokler se še smemo vsaj enkrat na dan najesti in dokler še imamo kakšne stare zakrane čevlje pa za ogrniti star ponošen površnik, še ne bomo umrli gladi in mraza. In pravijo: „Dokler človek živi, mora delati!“ — No, torej potrpijo še malo in delajmo z veseljem (!), saj vendar vidimo, kako neumorno delajo visoki gospodje za — zavlacavanje uradniške pragmatike, s kjo je sklenjeno tudi povišanje plač. — Kaj bi neki začel ubogi uradnik z denarjem, če mu povišajo plačo sedaj, ko stoji dinar razmeroma še precej visoko? — Saj vendar ni vajen kalkulirati s tisočaki, kakor nekateri slavni gospodje v Belgradu! — Kupil bi si morda ščipalnik, pa rokavice, nemara še celo cilindar in kratke h... — Oh gorjel potem bi postal preveč podoben „nekomu“? — Treba je stvar zavlacavati tako dolgo, da bo zmanjkalo dolarjev in zlata, ko bo dinar zopet padel. — Potem pa nam bodo iz srca privoščili povišanje plač, ter nam s tem velikodušno pomagali iz luže v mlako! — Kako bo pa potem nadalje? — Ista beda kot poprej in še hujša, ker ne bomo imeli ničesar več prodati, kar smo bili prisiljeni storiti sedaj, če so nas doleteli kakšni nepredvideni stroški. Slavni gospodje da si bodo umivali roke, češ, mi smo vam najboljše hoteli in nismo znali, da bo tako prišlo! — Toda, „Kdor veruje, bo zveličan!“ — Nimamo zaprtih oči, da bi slepo verovali; ampak zagotavljamo vse tiste, kateri nas sedaj tako do skrajnosti mučijo, da si bomo njih imena zapomnili. In četudi pošteno srce ne hrepeni po dejanskem maščevanju, bo vseeno prišel dan plačila, ko bo, pod sedanjim režimom zaslužnjeni uradniški živelj, poklical na vodilna mesta take moze, ki še nosijo v srcu čutpoštenosti; a svoje dosedanje tlačitelje globoko zaničeval in pokončal njih spomin še v svojih potomcih. Prizadet uradnik.

(V album vsem zaslepljencem raznih uradniških kategorij in v ravnanje ob pravem času! Op. uredn.)

Razne vesti.

Slovani. V današnjem času, ko teže narodi za tem, da se osigurajo s pomočjo zvez, so velikega pomena podatki, katere so sestavili Čehoslovaki o številu Slovanov. Po teh podatkih v 5 slovanskih državah šteje Evropa 135 milj. 590 tisoč Slovanov in sicer: V naši kraljevini 10,163.000, v Češkoslovaški 8,642.000, v Rusiji 90,628.000, na Poljskem 22,600.000, v Bolgariji 3,558.000, v nemških deželah 2,078.000, v latinskih 2,087.000. Po narodnosti je Rusov v

Rusiji 90,268.000, na Poljskem 6,408.000, v Češkoslovaški 434.000; Poljakov na Poljskem 16 milj. 138.000, v Rusiji 450.000 in v Češkoslovaški 166.000; Čehov in Slovakov v Češkoslovaški 8,037.000 in pri nas 111.000. V neslovanskih državah je Rusov 1,729.000, Poljakov v Nemčiji 1,575.000, Jugoslovanov v Avstriji, Romuniji in Italiji 897.000, Bolgarov v Romuniji in Grčiji 700.000, Čehoslovakov v Avstriji, Madžarski in Nemčiji 461.000. Na celem svetu je Slovanov: Rusov 114,000.000, Poljakov 24,000.000, Jugoslovanov 10,800.000, Čehoslovakov 11,500.000 in Bolgarov 3,700.000. Po tej statistiki se smatra slovansko pleme za najmočnejše v Evropi.

Imenitno ženitovanje. V vasi Temerin v Bački je slavil posestnik Molnar svoje ženitovanje. Na ženitovanje je bilo povabljenih 172 oseb. V dveh dneh so pojedli dva pitana prašiša, 50 kg teletine, 50 kg govedine, 100 puranov, 20 tort in 32 vrst različnega peciva. Vina pa so popili 10 hektol. — Kdo vé, koliko davka plača ta mož?

Zveza z otroki oblagorodjenih starišev na Dunaju. V dvorani videmskega okr. urada se je vršilo te dni ustanovno zborovanje novega povsem nenavadnega društva. Zbrali so se številni stariši, ki imajo zelo mnogo otrok. V času, ko se odpuščajo uradniki, ko manjka na vseh koncih stanovanj in ko se draginja vpenja v fantastične višine, je položaj onih staršev, ki so oblagodarjeni z velikim številom otrok, naravnost obupen. Po raznih luknjah in tesnih kotih se skrivajo otroci takih družin. Na zborovanju se je zahtevalo, da se mora upoštevati število otrok pri plačevanju davščin in poklicani činitelji naj skrbe za primerna stanovanja, pa tudi za vrtove in zemljišča, kjer bi se naselile družine s številnimi otroki. Strašno je bilo pripovedovanje očetov in mater, koliko trpi njihova deca vsled sedanjih žalostnih socijalnih razmer. Ženske so bridko jokale. Sestavil se je odsek, ki poskrbi vse potrebno, da stopi zveza v življenje in da bo mogla uspešno delovati.

Kovani denar v prometu. Nikelni in pakfonasti kovani denar po 10 in 20 vinarjev se izenačuje v vrednosti s kovanim denarjem po 10 in 20 para kraljevine SHS. Avstro-ogrski železni kovani denar po 20 vinarjev se izenačuje v vrednosti s kovanim denarjem po 5 para kraljevine SHS. Državne blagajne kakor tudi posamezniki so dolžni sprejemati ta denar pri pasameznih plačilih v oni količini, kakor se to predvideva za kovani drobiž kraljevine SHS.

Lahko nagnenje k prehlajenju? Prevelika občutljivost? Bolečine olajšajo in naredi tlo odporno masiranje in umivanje s pravim Fellerjevim Elzafluidom! Veliko močnejši, izdatnejši in boljši kakor francosko žganje. Kot kosmetikum že 25 let priljubljen za negovanje zob, zobnega mesa, ust in kože na glavi! S pakovanjem in postnino 3 dvojnate ali 1 specijalna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 specijalnih steklenic 208 dinarjev in 5% doplatka razpošilja: lekarnar Eugen v. Feller, Stubica Donja. Elzafluid št. 326 Hrvatsko.

Dobro uro imeti je želja vsakega človeka, ker vsaki ve, kako je neugodno, ako se neve nikdar pravega časa. Znana tvrdka ur H. SUTTNER, LJUBLJANA št. 952, Slovenija, zahvaljuje svoj dober glas resničnosti, da vsaka njena ura ima natančni in trajni stroj. Kdor kupi pri Suttnerju uro, je siguren, da poseduje najboljši stroj, ter si prihrani s tem jezo in popravilo. Krasni cenik tvrdke Suttner vsebuje še veliko izbiro tudi razne druge zlatnine in srebrnine ter drugih sličnih dotrebščin.

Cebelarsko društvo za Slovenijo ob 25 letnici.

(Iv. Jurančič, drž. č. potni učitelj v Andrencih. P., dr. Andraž. Sl. Gorice.)

(Konec.)

Pa, prišla je druga doba. Čebelarji so začeli misliti na združenje, na organizacijo. Sešli so se, za dobro stvar vneti možje, dne 8. novembra 1897 v Ljubljani — med njimi takratni ravnatelj Kmetijske družbe Gustav Pirc in starosta slovenskih čebelarjev Peter Pavlin — ter so ustanovili „Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko Štajersko, Koroško in Primorsko.“ Na prihodnjem občnem zboru 24. januarja 1898 se je izvolil odbor: dr. Francišek Lampe predsednik, G. Pirc podpredsednik, R. Grmovnik tajnik in blagajnik, Fr. Rojina in P. Pavlin odbornika. Sklenilo se je izdajati društveni list „Slovenski čebelar“, kojega urejevanje se je poverilo Fr. Rojini, takrat nadučitelj v Šmartnu pod Šmarno goro. Prvoizvoljeni urednik je ta posel vrlo in častno vršil 21 let.

Začetno „dobo vseh težav“ je novoustanovljeno društvo srečno prebilo; že ob začetku je štel 380 članov, katerih število se je leto za letom množilo, tako da je društvo imelo svoj obstanek zasilan. Ne le člani, temveč tudi „delavci“, sotrudniki, pisatelji, so se zbirali krog društvenega lista „Slovenskega čebelarja“, od katerih je omenjati, v prvi vrsti urednika, po tem gg.: Kurbus, Kosi, Humek, Lakmayer, Zirkelbach, Iv. Lampe, Lapajne, Žnidaršič, Pater, Babnik, Likar, Vodopivec, Bukovic, Strgar, Verbič, Lukman, Pirnat, Močnik, Pengov, Likozar, Černež, Zdolšek, pisec teh vrstic in še mnogo drugih. Kot predsednik je deloval najdalje g. F. Črnagoj, naduč. na Barju, in sicer v dveh dobah 10 let; kot tajnik, blagajnik in upravnik g. H. Zirkelbach 12 let. Društveno delovanje se je v prvih letih zaradi skromnega gmotnega stanja moglo raztezati le na vzdrževanje strokovnega lista. Pri ustroju naše prejšnje vlade je kako strokovno društvo zamoglo upati le na kako malenkostno deželno podporo. Ker pa je naše društvo imelo sedež v Ljubljani — četudi je njega delokrog obsegal vse slovenske pokrajine, razdeljene še v treh drugih deželah — je bilo deležno podpore le od kranjske deželne vlade. Da bi k podpiranju čebelarstva pritegnili tudi ostale tri deželne vlade, so začeli misliti na ustanovitev „deželnih“ čebelarskih društev, ki bi pa smatrala prvoustanovljeno društvo kot centralo ter „Sl. čebelarja“ kot svoje društveno glasilo. Prvo tako društvo se je ustanovilo na Štajerskem l. 1903, kateremu vzgledu

Za smeh in kratek čas.

V gostilni.

„Natakar! Prinesli ste mi same kosti.“
„Oprostite! Toda ali ste že videli vola brez kosti?“
„Ne! Ampak tudi brez mesa ne!“

Pretirano.

„Ko sem Stankotu prvič priznala svojo ljubezen, mi je bilo srce tako močno, da se je obrnil Stanko preplašeno k vratom ter zaklical: Naprej!“

Študentovska.

Neki dijak je zabaval jako dobro v gostilni goste, ki so zaradi tega spili precejšnje množine. Ko je odhajal dijak, mu je dejal gostilničar:

„Da se vam izkažem za vašo zabavo hvaležnega, vam izbrišem polovico računa.“
„In jaz, pravi nato dijak“, hočem biti enak vam in izbrišem še ostalo polovico. Klanjam se!“

Mu ne ugaja.

Tone: „Kam pa tako hitro?“
Janez: „Po zdravnika! Moja žena mi nič kaj ne ugaja.“

Tone: „Grem s teboj. Tudi moja žena mi že dolgo ne ugaja.“

V šoli.

„No, Janezek, kaj je Bog ustvaril prvi dan?“
„Prvi dan me še ni bilo v šoli.“

Ugodna prilika.

Polica j slovitemu žepnemu tatu, ko ga je peljal v zapor:
„Čujte! Moja stara vam bo prinesla takoj jed. Če ste res tako imeniten tat, pa ji izmaknite hišni ključ.“

Sijajen odgovor.

Pijanec: „Vi čujte, ali je to solnce ali luna?“
„Neznam, ne vem, sem tujec.“

Dobro se je označil.

Nek govornik, ki so ga na shodu silno motili z medklici, je jezen zaklical:
„Kakor hitro odprem usta, slišim kakega osla, ki govori.“

Vse se izpremeni.

Tako-le je modroval nek zakonski mož:
„Ljubezen je nekaj čudovitega. Ko sem se poročil, sem hotel od same ljubezni ženo kar jesti. Sedaj pa mi je žal, ker tega nisem storil.“

Ozdravljen bo.

Mati odrasli hčerki: „Zakaj se tako malo zanimaš za Janka? Ali ti ne ugaja?“
Hčerka: „Všeč bi mi že bil, toda jezi me le to, ker nič ne veruje. Trdi celo, da ni pekla.“
Mati: „Kar reci mu, naj te vzame, pa bo skoraj imel pekel.“

Nedolžen je.

Tat svojemu zagovorniku: „Zelo sem vam hvaležen, gospod doktor, da ste me tako dobro zagovarjali. Ali sem sedaj popolnoma prost?“
Odvetnik: „Seveda! Saj sem vendar dokazal vašo nedolžnost.“

Tat: „Sedaj, gospod odvetnik, pa mi še povejte, ali smem nositi ukradeno suktnjo?“

Olajševalne okolnosti.

„Torej Tebi je sodišče kazen znižalo od 12 na 8 let. Pa zakaj?“
„Zato ker imam ženo. Če bi imel pa še dve ženi, pa sploh ne bi bil obsojen.“

je sledila kmalo Koroška in Primorska. Na podlagi te detajlirane (posamne) organizacije se je začelo še le obširneje društveno delo. Začele so se ustanavljati podružnice, prirejati poučni shodi in tečajji. Prvi poučni čebelarji tečaj na Slovenskem je bil dne 16.—17. oktobra 1902 v Šmarju pri Jelšah, ki ga je sklical g. Tomo Kurbus, nadučitelj v Slivnici pri Celju; predavala sta sklicatelj in pisec teh vrstic. Drugi tak tečaj je bil pri Sv. Andražu v v Sl. g. dne 28.—29. junija, katerega je izvršil pisec teh vrstic sam ob vdeležbi okoli 150 slušateljev. Po tem so se vršili shodi in tečajji po vsej Sloveniji, in zdaj je bila pot do teoretičnega in praktičnega pouka odprta vsem, ki so se za stvar zanimali; zdaj le še je bilo možno, društvo v polni meri razvijati svoj delokrog.

Kot vrli delavci pri potnem pouku in organizatoričnem delu so zlasti sodelovali gg.: Bukovic, Likozar, Rojina, Žnideršič, Huncek, Okorn, Slapšak, Verbič, Kurbus, Kosi, Levstik, Černej, Pikl, pisec teh vrstic in še drugi. Na pobudo inicijativo g. A. Žnideršiča so se ustanovile opazovalne postaje, katere še danes spretno vodi g. prof. Verbič, v Ljubljani. Nadalje je društvo ustanovilo svoj blagovni oddelek, ki omogoči članom dobavo najpotrebnejših čebelarjskih potrebščin. Ko je nastopila nova vlada sta se ustanovili dve mesti za državne čebelarjske potne učitelje.

Po vojnem prevratu, ko so deželne meje padle, so se tudi „deželna čebelarjska društva“ strnila v celokupno „Čebelarjsko društvo za Slovenijo“. To društvo torej obhaja letos svojo 25letnico, in povodom tega jubileja je izdalo svoje društveno glasilo „Slovenski čebelar“ v slavnostni obliki. Ta izdaja se je kljub današnjim tehničnim in financijelnim težkočam s požrtvovalnostjo društva kakor tudi urednika izborna posrečila. Vsakemu članu bodi jubilejna številka „Slov. čebelarja“ ljub in drag spomin!

Društveni odbor v jubilejnim letu sestoji iz gg.: Stolni prošt Andrej Kalan predsednik, M. Humek podpredsednik in urednik, Jož. Okorn tajnik in potni učitelj, J. Mesar blagajnik in vodja blagovnega oddelka, Ivan Jurančič odbornik in potni učitelj; odborniki: I. Strgar, Jos. Verbič, I. Babnik, P. Močnik, Lj. Černej, I. Vokač, A. Peterlin, I. Šmajdek, A. Markelj.

S tem bodi kratko orisano delovanje „Čebelarjskega društva za Slovenijo“ v tel. 5 let. Svetovna vojna je hudo oškodovala vse sloje, tudi Čebelarjskemu društvu je prizadajala hude udarce. Mnogo vrlih čebelarjev je pobrala, da se ne vrnejo več; druge je za več let odtrgala od ljube domače hiše in od čebelic, ki so med tem vsled pomanjkanja oskrbe žalostno končale ali vsaj znatno škodo trpele; koliko vrlih čebelarjev, četudi so se vrnili, je izgubilo zdravje oziroma zdrave ude; dva velika kosa naše domovine je vojna odtrgala ter izročila v tujo oblast, in stem mnogo tovarišev nebelarjev obsodila pod jarem krutega tujca. Po tem takem je umevno, ko je naše društvo do vojne naraslo na okroglo 4000 članov, da šteje ob 25letnici 2641 članov. Kdor se le nekoliko zanima za čebelarstvo, razume velik pomen te panoge kmetijstva ter uvidi tudi napredek in vspehe našega društva. Saj sem omenil že v začetku, da v času, ko ni bilo društva, ne časnika, tudi ni bilo sredstev dano ljudstvu, da bi se moglo strokovno izobraziti.

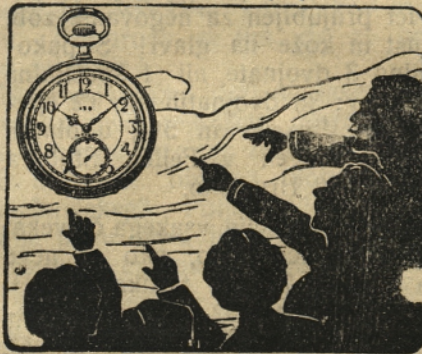
II.

Da pa se te vrstice ne bodo zdele prazne, dolgočasne in brez pomena c. čitatelju, kateri ni čebelar, hočem kratko pojasniti važnost, velik pomen in korist čebelic v naravi. Koliko čebele koristijo neposredno, da nam pridelujejo med in vosek, se lahko vsam sam prepriča, ako vpraša, koliko ti dve žlahtni tvarini stane. A ves ta dohodek, ki danes tvori že precejšen del narodnega imetka, bi bil brez čebel izgubljen. Pa čebela z nabiranjem medu in cvetnega prahu nobeni rastlini nič ne škoduje, temveč še le koristi, ker pri tem cvetje oprashi, oplemeni; brez čebel bi mnogo rastlin ne rodilo nobenega sadu. To je torej korist, ki daleč presega materijelne dohodke čebelarstva. Poleg tega pa so te koristi doležni vsi ljudje, ki dobivajo koristi od zemlje; saj čebela ne vpraša, kje je gospodarjevo drevo, njiva ali travnik, ampak ji je pot prosta na svet prijateljev, kakor sovražnikov. Čebela stori torej več za občni blagor, kakor za svojega gospodarja. Po besedah Gospodovih, dragi čitatelj: pojdi in stori tudi Ti tako! — Ker čebele koristijo vsem ljudem, naj bi bil vsakdo ljubezniv, prijazen čebelam in čebelarjem!

V 25letni dobi se je marsikdo izmed onih, ki so bili ob ustanovitvi člani društva, preselil v večnost; tistih pa, ki smo ostali skoz vseh 25let društvu zvesti, je le še 37. Uverjen sem pa, da vsi stari in mladi člani, tudi nečlani-čebelarji ter še veliko število onih c. čitateljev, ki nimajo prilike baviti se s čebelarstvom, želimo, da bi „Slov. čebelarjskemu društvu“ bila bodočnost mila in naklonjena, da bi zamoglo še veliko storiti v korist in občni blagor Slovenskega naroda!

URA

je stvar zanesljivosti, ker pri kupovanju nigdar ne morete vedeti za koliko se bode zvišala cena od skoraj potrebnih popravil.

Od ponovnih izdatkov se pazite samo, ako imate garancijo za popolno dobro vrsto strojev. — Tvrtnica Suttner kot jugoslovensko švicarske tvornice ur nudi

Vam vedno vedno veliko zbirko samo prvovrstnih ur v vseh cenah! — Pred vsem marka „IKO“! Švicarska tvornica jamči vam za dobroto stroja! Zahtevajte bogato ilustrovani cenik, v katerem najdete ure za gospode in gospe, iz zlata in srebra, nikla itd. v vsaki ceni, ravno tako zapestne ure, budilke, dalje verižice, obeske in različni nakit.

Poslajte za ta cenik samo 2 dinarja:

Svetovni odpošiljalni tvrdki

H. SUTTNER, LJUBLJANA št. 962

Slovenija.

Učenec iz poštene hiše se sprejme v trgovino z mešanim blagom Franc Korošec v Gornji Radgoni.

Obmejni Slovenci!

Zbirajte

za Obmejni tiskovni sklad!

HRANILNICA IN POSOJILNICA v RADINCIH

r. z. z. n. z.

obrestuje vloge z 5% od sto, || daje raznovrstna posojila in vezane vloge tudi višje, || izplačuje dvige brez odpovedi.

račun ček. urada št. 12.168

Izdaja: Konzorcij „Murska Straža“.

Odgovorni urednik: Roman Bendé.

Tisk: Tiskarna Panonija v Gornji Radgoni.

Zahvala!

Najsrčnejša zahvala vsem, ki so spremili našega predragega brata, svaka in strica, gospoda

Mihaela Cimerman

veleposestnika in veletrgovca

na zadnji poti, posebno častiti duhovščini, trgovskemu in obrtnemu društvu v Ljutomeru.

Ljutomer, dne 3. januarja 1923.

Žalujoča rodbina Cimerman.

Proda se dobro idoča pekarija zraven je tudi okoli 3 orale zemljišča. — Naslov pove upravnistvu „Murske Straže“.

Med ima na prodaj iz lastnega čebelarstva **po kg 25 Din Franc Horvath** v Črešnjevcih pri Gornji Radgoni.

Hiša z malim posestvom na prodaj. Najbolj primerna za kakega vpokojenca ali rokodelca. Poizve se v Gornji Radgoni, Sodarska ul. št. 2.

Učenec se takoj sprejme, kateri ima veselje do usnjarske obrti, star 16 let iz dobre hiše pri gosp. Karlu Dlouhi, usnjarski mojster v Orehovcih, pošta Gornja Radgona.

Prostovoljna licitacija

vsakovrstnega novega in rabljenega pohištva ter več drugih različnih stvari se vrši v nedeljo, dne 14. januarja 1923 ob 8. uri zjutraj v gostilni „pri veselem kmetu“ g. Alojz Pučko, Podgradje pri Gornji Radgoni.

Tiskarna Panonija Gornja Radgona

dobro in moderno opremljena se priporoča za točno, ceno in hitro izvršitev tiskovin vseh vrst, ima bogato zalogo vsakovrstnih pisarniških in šolskih potrebščin, vseh harv svilenega in krep-papirja, pis. papirja v kasetah in v mapah itd.

KNJIGOVEZNIKA - KNJIGARNA - TRGOVINA S PAPIRJEV IN PISARNIŠKIMI POTREBŠČINAMI na drobno in debelo - ZALOGA ŠOLSkih KNJIG